

СИЛАБУС КУРСУ
«Професіогенез особистості»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для студентів спеціальності «Психологія» («Практична психологія»,
«Психологія розвитку особистості»)
педагогічного факультету

Назва курсу	«Професіогенез особистості»
Адреса викладання курсу	м. Київ, вул. Тургенівська 8 / 14, 10 поверх, аудиторія 10-5
Контактна інформація щодо викладача	Ортікова Наталія Володимирівна n.v.ortikova@npu.edu.ua
Консультації з курсу відбуваються	Щопонеділка з 11.00 до 14.00
Сторінка курсу	
Передумови зарахування на курс	Вивчення даної дисципліни неможливе без професійних знань і умінь, набутих при опануванні курсів: «Загальна психологія з практикумом», «Вступ до фаху», «Вікова психологія».
Мета та завдання курсу	<p>Метою курсу є отримання знань і вмінь здобувачами, необхідних для аналізу концептуальних підходів до вивчення професіогенезу особистості, опрацювання концептуальних підходів та розвиток практичних навичок психологічного супроводу суб'єкта праці в процесі професіогенезу та професіоналізації, вивчення особливостей професіоналізації особистості з урахуванням суспільно-історичних і соціально-психологічних умов, а також індивідуальних особливостей спеціалістів.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначити сутність понять: «професіогенез», «професійна діяльність», «суб'єкт професійної діяльності», «професійне становлення», «професійний розвиток», «професіоналізація», «професіонал», «спеціаліст»; • розкрити основні теоретичні моделі, закономірності, чинники та механізми професійного становлення суб'єкта діяльності; • сформулювати уявлення про основні теоретичні підходи до проблем професіогенезу особистості та професійного становлення суб'єкта; • визначити, розкрити сутність кризових явищ в ході професіоналізації особистості; • ознайомити з теоретичними і практичними підходами профілактики та подолання професійних криз особистості; • розкрити динамічні характеристики іманентні процесу професійного становлення суб'єкта; • сформулювати у здобувачів уявлення про акмеологічні засади формування суб'єкта професійної діяльності в процесі професіогенезу.

Міждисциплінарні зв'язки	Зміст курсу тісно пов'язаний із такими дисциплінами: «Тренінг особистісного зростання», «Психодіагностика», «Психологія праці».
Інформація про курс (про що йде мова)	<p>Курс «Професіогенез особистості» складається з двох модулів. У змісті першого модуля «Професіогенез як галузь психологічної науки» висвітлюються методологічні засади, концепції й актуальні проблеми професіогенезу та психології професійного становлення, особливості особистості фахівця як суб'єкта професійної діяльності.</p> <p>У змісті другого модуля «Психологія професійного становлення суб'єкта практичної діяльності» висвітлюються особливості взаємодії особистісного та професійного становлення особистості на різних етапах життєвого шляху, особливості формування та виявлення індивідуального ресурсу професійного розвитку особистості, феноменологія криз професіоналізації, чинники та психічні механізми появи професійної деформації особистості, профілактичні та корекційні заходи професійних деструкцій.</p>
Чому це актуально, цікаво чи важливо?	Опанування курсу дає можливість оволодіти практичними знаннями та вміннями, необхідними для успішного професійного розвитку та становлення особистості.
Місце навчальної дисципліни в системі професійної підготовки фахівця	Навчальна дисципліна «Професіогенез особистості» є вибірковою.
На які питання відповідь курс і його головний аргумент?	<p>У процесі вивчення курсу майбутній фахівець оволодіває знаннями і вміннями щодо особливостей професійного та особистісного самовизначення, професійного становлення та розвитку, взаємодії особистісного та професійного на різних етапах життєвого шляху, особливостей формування та виявлення індивідуального ресурсу професійного розвитку особистості, а також методами та прийомами профілактики, корекції професійних деструкцій.</p> <p>Головний аргумент: курс допомагає у становленні та особистісному розвитку практичного психолога як ефективного і успішного фахівця, сприяє набуттю навичок професійного консультування.</p>
Очікувані результати навчання	<p>Компетентності:</p> <p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.</p> <p>СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.</p> <p>СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p> <p>Програмні результати навчання:</p> <p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання</p>

	<p>та саморозвитку.</p> <p>ПР20. Наявність творчих умінь розробляти психограми та проводити співбесіди, професійно-психологічний підбір, здійснювати оцінку системи управління персоналом, оцінку персоналу, системи формальної та неформальної комунікації; розробляти та проводити заходи попередження професійного вигорання персоналу; соціально-психологічні дослідження; навчання персоналу: тренінги комунікативних навичок у діловому спілкуванні; продаж; вдосконалення професійних навичок для працівників кадрової служби; командотворення; роботи з клієнтом по телефону; тайм-менеджмент</p>
Методи навчання	<p>Пояснювально-ілюстративні, інтерактивні: мікрОВикладання, інверсії, емпатії, інциденту, вирішення кейсів, дискусії.</p> <p>Рольові та ділові ігри.</p> <p>Розв'язування психологічних завдань.</p>
Перелік основних практичних завдань	<p>Модуль 1. «Професіогенез як галузь психологічної науки»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення чинників позитивного і негативного особистісного професіогенезу. 2. Підготовка порівняльної характеристики (у вигляді таблиці) змісту основних теорій професіогенезу і професійного розвитку особистості. 3. Визначення соціально-психологічних чинників формування індивідуального стилю діяльності. 4. Підбір психодіагностичного інструментарію для діагностики рівня професійної готовності особистості. <p>Модуль 2. «Психологія професійного становлення суб'єкта практичної діяльності»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробка індивідуальної моделі професійного становлення. 2. Характеристика конфліктів професійного самовизначення. 3. Розробка системи профілактичних та корекційних заходів подолання професійних деструкцій, ІНДЗ
Література для вивчення дисципліни	<p style="text-align: center;">Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бандурка А.М. Професіоналізм и лидерство. Харьков: Титул, 2006. 578 с. 2. Бойко В.В. Синдром емоционального выгорания: диагностика и профилактика. СПб: Питер, 2008. 336 с. 3. Деркач А.А., Селезнева Е.В., Михайлов О.В. Готовность к деятельности как акмеологический феномен: монография. Москва : Изд-во РАГС, 2008. 96 с. 4. Дружилов С.А. Психология профессионализма. Инженерно-психологический подход. Харьков: Гуманитарный центр, 2011. 296 с. 5. Егоршин А.П. Мотивация трудовой деятельности: учеб. пособ. М.: ИНФРА-М, 2006. 464 с. 6. Зеер Э.Ф. Психология профессий: уч. пособие для студ. вузов. М.: Академический проект; Фонд «Мир», 2005. 336 с. 7. Зеер Э.Ф. Психология профессионального развития. М.: Академия, 2006. 240 с. 8. Ильин Е.П. Работа и личность. Трудоголизм, перфекционизм, лень. Санкт-Петербург: Питер, 2011. 224 с. 9. Кириченко В.В. Психологічні основи професійної адаптації та вибору професії : навч. посіб. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. 110 с. 10. Климов Е.А. Психология профессионального самоопределения М.: Издательский центр «Академия», 2010. 304 с. 11. Кокун О.М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця:

- Монографія. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агенство», 2012. 200 с.
12. Митина Л.М. Психология профессионально-карьерного развития личности. М.-СПб.: Нестор-История, 2019. 400 с.
13. Поваренков Ю.П. Положения системогенетической концепции профессионального становления и реализации субъекта труда. Человек. Сообщество. Управление. 2010. № 4. С. 96-112.
14. Поваренков Ю.П. Психологическое содержание профессионального становления человека. Москва : Изд-во УРАО, 2002. 160 с.
15. Становских З.Л. Психологія професійної кризи дорослих: Монографія. Київ: Освіта України, 2010. 330 с.
16. Столярчук О.А. Психологія становлення особистості фахівця в умовах різновекторності універсуму : монографія. Кременчук : ПП Щербатих О.В., 2018. 294 с.
17. Osipov S.H. Convergence in theories of career choice and development: review and prospect. Journal of Vocational Behavior. 1990, № 3, p. 340-356.

Допоміжна

20. Арефнія С.В. Психологічні засоби профілактики та корекції професійного вигорання державних службовців законодавчого органу влади: дис... канд. психол. наук: 19.00.10. Навчально-науковий інститут Університету «КРОК». К., 2018. 249 с.
21. Батаршев А.В., Алексеева И.Ю., Майорова Е.В. Диагностика профессионально важных качеств: практ. пособие. Санкт-Петербург : Питер, 2007. 186 с.
22. Безносос С.П. Профессиональная деформация личности. СПб.: Речь, 2004. 272 с.
23. Дружилов С.А. Профессионализм человека как объект психологического изучения: системный подход // Вестник Балтийской педагогической академии. Вып. 52. СПб.: БПА, 2003. С. 40-46.
24. Могилевкин Е.А. Управление карьерой профессионала. Современные психологические технологии карьерного менеджмента : монография. LAP, Lambert Academic Publishing, GmbH&Co, Saarbrucken, Deutschland, 2011. 291 с.
25. Микитюк Г.Ю. Сутність, основні види та функції професійної кар'єри особистості. // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. 2016. Т.1. № 6. С. 68-72.
26. Побудова кар'єри : навч.-метод. посіб. / О.В. Мельник, О.Л. Морін, Л.А. Гуцан, І.І. Ткачук, О.М. Пархоменко, З.В. Охріменко, Т.С. Попова, М.В. Лузан; за ред. О.В. Мельника. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 172 с.
27. Поваренков Ю.П. Положения системогенетической концепции профессионального становления и реализации субъекта труда. // Человек. Сообщество. Управление. 2010. № 4. С. 96-112.
28. Профілактика професійного вигорання працівників соціальної сфери: методичні рекомендації / за заг. ред. М.Л. Авраменка. Всеукраїнський центр професійної реабілітації інвалідів. Л., 2008. 53 с.
29. Синдром «професійного вигорання» та професійна кар'єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти / за ред. С.Д. Максименка, Л.М. Карамушки, Т.В. Зайчикової. Київ, 2006. 365 с.
30. Цільмак О.М. Професіогенез компетентності фахівців кримінальної міліції: теорія та практика: монографія. Одеса: ОДУВС, 2011. 432 с.

Інформаційні ресурси:

31. Богатырева О.О., Марцинковская Т.Д. Профессиональная самореализация в

	<p>пространстве личностного развития. Психологические исследования: электрон. науч. журн. 2009. № 1(3). URL: http://psystudy.ru (дата звернення: 01.06.2020).</p> <p>32. Говорун Т. Професійна освіта та кар'єра в прикладних соціально-психологічних дослідженнях. Інформаційні технології і засоби навчання. 2009. № 6 (14). URL: http://lib.iitta.gov.ua/8548/1/218-640-1-PB.pdf</p> <p>33. Горенко М. Теоретичний аналіз сутності професійної кар'єри: психологічний аспект. URL: http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/handle/6789/6769</p> <p>34. Wrobel K., Raskin P., Maranzano V. Career Stage Theory. URL: https://sites.google.com/site/edlp335tamarbouchard/career-stage-theory (дата звернення: 27.10.2020).</p>																							
Політика курсу	<p>Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).</p> <p>Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p>																							
Політика оцінювання	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою протягом семестру</p> <table border="1" data-bbox="363 1121 1490 1604"> <thead> <tr> <th data-bbox="363 1121 776 1234">Вид діяльності</th> <th data-bbox="776 1121 1078 1234">Максимальна кількість балів за одиницю</th> <th data-bbox="1078 1121 1321 1234">Кількість одиниць до розрахунку</th> <th data-bbox="1321 1121 1490 1234">Всього</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="363 1234 776 1457">Робота на семінарському (практичному) занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії)</td> <td data-bbox="776 1234 1078 1457">8</td> <td data-bbox="1078 1234 1321 1457">6</td> <td data-bbox="1321 1234 1490 1457">48</td> </tr> <tr> <td data-bbox="363 1457 776 1491">ІНДЗ</td> <td data-bbox="776 1457 1078 1491">12</td> <td data-bbox="1078 1457 1321 1491">1</td> <td data-bbox="1321 1457 1490 1491">12</td> </tr> <tr> <td data-bbox="363 1491 776 1566">Модульна контрольна робота</td> <td data-bbox="776 1491 1078 1566">20</td> <td data-bbox="1078 1491 1321 1566">2</td> <td data-bbox="1321 1491 1490 1566">40</td> </tr> <tr> <td colspan="4" data-bbox="363 1566 1490 1604" style="text-align: right;">максимальна кількість балів 100</td> </tr> </tbody> </table> <p>Форма підсумкового контролю успішності - залік</p> <p>Політика виставлення балів. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час семінарських (практичних) занять</p>				Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього	Робота на семінарському (практичному) занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії)	8	6	48	ІНДЗ	12	1	12	Модульна контрольна робота	20	2	40	максимальна кількість балів 100			
Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього																					
Робота на семінарському (практичному) занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії)	8	6	48																					
ІНДЗ	12	1	12																					
Модульна контрольна робота	20	2	40																					
максимальна кількість балів 100																								

